

KUŞKONMAZIN İHRAÇ İMKANLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Yazan: Theodor F. PETERSEN (1)

Çeviren: Kâşif TEMİZ (2)

Kuşkonmaz Türkiye tarımı için yeni bir sebze. Deneme amacıyla yetiştiriciliği Türkiye'nin güneyinde olduğu kadar kuzeyinde de başladı. Kuşkonmaz yurtiçinde pek bilinmediğinden iç pazar istekleri yönünden fazla birşey söylenebilecek bir durum yok. Bununla beraber, aşağıda gösterildiği gibi, bir Türkiye üretiminin yeralabileceği bazı ithalâtçı dış ülke pazarları vardır.

Bazı Avrupa ülkelerince yapılan taze kuşkonmaz ithalâtları (1965):

Almanya 9.800 ton

İsviçre 2.000 ton

Bunları İngiltere, Fransa, Hollanda ve İskandinav ülkeleri izlemektedirler. Bu ülkelerin çoğunun kendi üretimi vardır. Fakat devşirme nisan ortasında başlar haziran ortasında sona erer. Oysa güney Türkiye'de kuşkonmaz devşirimi martta; Ege ve Marmara bölgelerinde de nisanın ilk on gününde yapılabilir.

Yetiştirme masrafları ve muhtemel gelir:

Denemelere göre dekar başına verim 0.7 — 1.1 ton, veya biraz fazla, bilinmektedir. Bu da ortalama verimin dekara 0.9 ton düşmesi demektir. Bu verimi almak için tohum, gübre, mücadele, işgücü, amortisman ve faiz v.s. masrafları olarak dekar başına iki bin lira hesabedilmektedir. Bu maliyet bazı yetiştirici ülkelerdeki denemelere dayanmaktadır. Türkiye koşullarında bunun nereye varacağı, imkânların elverdiği oranda yetiştiricilik denemelerinde incelenecektir.

Çiftlik fiyatı şöyle olmaktadır :

Yetiştirme masrafı

Kg./dekara = 2.20 TL. Kg. başına

Avrupa'nın başlıca taze kuşkonmaz pazarı olan Munich pazarında, mart - mayıs 1968 tarihleri arasında kilogra'n başına fiyat seyri şöyledir: (I, II, III, A₁, A₂, B, C kuşkonmaz pazar sınıflarını gösterir)

(1) Yalova — FAO Pazarlama Eksperti.

(2) Yalova — Bitki Koruma Lâb. Şefi.

Ülkeler	İsrail	Kenya	Portekiz	Fransa	İtalya	Macaristan	Almanya			
1968					I	II	A ₁	A ₂	B	C
Mart I	18.—	18.—								
Mart II			13.50							
Mart III			13.50							
Nisan I				13.50						
Nisan II				11.25	11.25	7.85				
Nisan III				8.—	7.85	5.—	13.—	11.50		
Mayıs I					8.—	9.—	5.60	11.25	9.—	
Mayıs II						8.85	5.50	13.—	11.25	
Mayıs III						9.—	5.60	11.50	10.—	8.— 3.—

Antalya'dan, taze olarak, 500 gr. lık demetler halinde, Munich'e sevk-
edilecek her 100 kg. kuşkonmazın pazar yerine ulaşanadek masraf de-
rayları ve pazardan beklenen gelir durumu şöylece tablolandırılabilir:

**Antalya'dan mart sevkiyatında
beklenen gelir**

Masraflar

60 kg. I	TL. 13.—	TL. 780.—	Çiftlikte 100 kg. kuşkonmaz	TL. 225.—
25 kg. II	9.—	225.—	Paketleme + Sınıflandırma	45.—
15 kg. III	15.—	75.—	Hava alanına taşıma	7.50 2/
		—————	Antalya/İstanbul/Munich/	
		TL. 1.080.—	Berlin/Frankfurt/Hamburg	
			uçakla	525.—
			+ 10 % dara	55.—
				<u>587.50</u>
				587.50
				<u>857.50</u>
			2 % sigorta	17.50
			10 % ticaret	86.00
				<u>103.60</u>
				961.00
			Beklenen gelir	<u>119.00</u>
		<u>TL. 1.080.00</u>		TL. 1.080.00

- 1/ I, II ve III sınıf yüzdeleri tahminidir. Türkiye'de esas oranları dene-
meler gösterecektir.
- 2/ Antalya'dan İstanbul'a taşıma kıymeti minimum değer 4500 kg. üze-
rine oturtulmuştur. Günlük 4500 kg. lık bir devşirmenin yapılabilme-
si için 20 hektarlık kurulu bir plantasyonun bulunması lâzımdır; zi-
ra kuşkonmazı devşirme süresi 6 haftadan fazla sürmez.
- 3/ III, sınıf kuşkonmaz ihracatı, beklenen gelirin ulaştırmayı karşılama-
ması nedeniyle ekonomik değildir.

Marmara Bölgesinde kuşkonmaz devşirme devresi nisanın ilk yarı-
sıyla haziranın ilk yarısı arasındır. Nisan 20 ye kadar yapılacak sevkiyat-
tan şu sonuçlar beklenir.

1-20 Nisan tarihleri arasında
Marmara Bölgesinden sevkedilecek
her 100 kg. kuşkonmazın paraca
karşılığı

Masraflar

60 kg. I	TL. 11.—	660.—	100 kg. kuşkonmaz	TL. 225.—
25 kg. II	7.—	175.—	Paketleme + Sınıflandırma	45.—
15 kg. III	3.—	45.—	Yeşilköy hava alanına TL. 750	
			Yeşilköy/Munich/Frankfurt	
			Berlin/Hamburg	
			TL. 225.—	
			10 % dara	25.—
				257.50
			TL.	527.50
			2 % sigorta	10.50
			10 % vicaret	53.—
				63.50
			TL.	591.00
			Beklenen gelir	289.00
		TL. 880.00		TL. 880.00

Yine Marmara Bölgesinden, 20 nisandan ayın sonuna dek, mevsime ve yıla bağlı olmakla beraber, kuşkonmaz ihraç etmek mümkündür. Yalnız, beklenen gelir biraz düşük olmaktadır. Şöyleki:

İhracat Marmara Bölgesinde
21 - 30 nisan tarihlerinde
yapılırsa, her 100 kg. kuş-
konmazın paraca karşılığı

Masraflar

60 kg. I	TL. 7.85	TL. 471.—	
25 kg. II	5.—	175.—	(Masraflar biröncekinin aynı)
15 kg. III	3.—	45.—	
		TL. 641.—	
			TL. 591.00
		Beklenen gelir	50.00
		641.—	641.00

Türkiye halen ortak pazarın yedek üyesi olduğundan ve ileride, bu topluluğun asil üyesi olacağından - ki bu, ülkeler arası serbest ticaret demektir - gümrük vergileri dikkate alınmadı.

Şimdilik sınıflandırma, paketleme metodları, konserve yapma yolları, kamyonla taşıma hesapları v.s. gibi detaylara girmeye lüzum görülmedi.

Bu kısa inceleme de göstermektedir ki Türkiye'de istihsal edilen kuşkonmaza ihracat kapıları da açıktır.

SUMMARY

Prospects of outlets for Asparagus grown in Turkey.

This analysis attempts to determine whether Asparagus growing might be profitable in Turkey. Some indications of how prices might be expected on main markets, cost calculations and other factors are also considered.